

Izmenjava dobrih praks z Nemčijo

15. – 17. januar 2020

Nemški zavod za pokojninsko zavarovanje ([Deutsche Rentenversicherung Bund](#))

Zavod je predstavil pokojninski sistem Nemčije, spletne storitve in načine obveščanja zavarovancev in zavarovank, spletni kalkulator ter analizo o pokojninski vrzeli med spoloma.

Pokojninski sistem temelji **na treh stebrih**: 1. steber je javno obvezno zavarovanje, z izjemo, da se samozaposlenim (razen izjem) ni potrebno vključiti v sistem; 2. steber so pokojninski skladi, v katere za zaposlene vplačuje delodajalec; 3. steber je zasebno zavarovanje. V osnovnih značilnostih je nemški obvezni javni pokojninski sistem podoben slovenskemu (t.i. *angl. pay-as-you-go* oziroma pretočni sistem). **Obvezno pokojninsko zavarovanje** in prispevke plačujeta tako delodajalec kot zaposlena oseba. Višina prispevka je 18,6 % od bruto prihodka, od tega pol plača delodajalec in pol zaposlena oseba. Obvezno so zavarovani vsi, ki imajo mesečni dohodek višji od 450 €. V obvezni sistem je vključenih okoli 90 % zaposlenih oseb. **Socialna kapica** v zahodni Nemčiji znaša 6.700 €, v vzhodni 6.150 €. **Starostno se lahko upokoji** oseba, ki je bila zavarovana vsaj 5 let in je stara 67 let, z odbitki se lahko upokoji tudi oseba, zavarovana vsaj 35 let (šteje se tudi čas študija) in stara 63 let. Odbitek znaša 0,3 % mesečno. V povprečju znaša delovna doba 35,6 let, pri moških 38,8, pri ženskah 32,9 let. V povprečju prejemajo ženske pokojnino 21,8, moški pa 18,1 leta.

Ena pomembnih nalog zavoda je informiranje zavarovanih oseb o pravicah in njihovem statusu. Zato so vzpostavili posebno aplikacijo, svetujejo tudi preko video klica - predvsem osebam, ki se nahajajo v tujini. Zavarovane osebe po petih letih zavarovanja oziroma od 27. leta starosti dalje vsako leto prejmejo pisno informacijo o pokojnini. Gre za hipotetični izračun, ki temelji na višini zadnje plače. Od 55. leta dalje dobijo (vsaka tri leta) podrobnejši izračun o pričakovani pokojnini. Imajo tudi [pokojninski kalkulator](#), ki omogoča izračun pričakovane pokojnine.

Pokojninska vrzel med ženskami in moškimi je v Nemčiji 53 % in se počasi zmanjšuje. Pri upokojenih osebah, starejših od 65 let, znaša v zahodni Nemčiji 58 %, v vzhodni Nemčiji 28 %. Decembra 2018 je bila povprečna izplačana pokojnina moškega 1.114 €, ženske 719 €. Najpomembnejši vzrok pokojninske vrzeli je **visoka plačna vrzel**. Do nje prihaja predvsem zaradi nižjih dohodkov v celotni delovni karieri, in sicer ženske opravijo manj ur plačanega dela (v Nemčiji, predvsem zahodni, je zelo visok delež žensk zaposlenih s krajšim delovnim časom oziroma z začasno prekinitvijo dela) in več ur neplačanega dela. Dodatni razlogi so krajša delovna doba, vrsta delovnega razmerja in predčasen odhod v pokoj. Po rojstvu otroka se ženske pogosto ne vrnejo na trg dela oziroma se vrnejo po daljši prekinitvi delovnega razmerja. Veliko žensk opravlja tudi t.i. mini službe. **Po rojstvu otroka** se staršu, ki skrbi za otroka, za prva 3 leta plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini povprečne plače, za naslednjih 7 let pa prispevki v višini 50 % povprečne plače.

Vlada vsaka 4 leta izda publikacijo o populaciji starejših od 65 let, ki vključuje podatke po spolu. Podatki kažejo, da je največja pokojninska vrzel med spoloma pri drugem pokojninskem stebru (60 %).

Zvezno ministrstvo za delo in socialne zadeve ([Bundesministerium für Arbeit und Soziales](#))

Ministrstvo je predstavilo vrzel med spoloma pri varnosti starejših - preprečevanje revščine starejših je namreč cilj tudi v nemški družbi. Zlasti v zahodnem delu države je razmišljanje o zaposlovanju žensk zelo tradicionalno (zaposlitev s krajšim delovnim časom, koncentracija v določenih poklicih in sektorjih itd.), kar vpliva na plačno in pokojninsko vrzel. Čeprav imajo ženske v povprečju nižje pokojnine kot moški, pa to še ne pomeni, da živijo v revščini, saj ni nujno, da so dohodki gospodinjstva nizki. Je pa vprašljiva ekonomska neodvisnost žensk z nizkimi dohodki. Da bi zmanjšali plačno in pokojninsko vrzel med spoloma, so ukrepi usmerjeni predvsem v spodbujanje žensk za vstop in ostajanje na trgu dela, spodbujanje družini prijaznega delovnega okolja in delovnega časa. Zavod za zaposlovanje posebno pozornost posveča ozaveščanju žensk za izbiro netradicionalnih poklicev, saj izbira poklica in sektorja zaposlitve zelo vplivata na plačno in posledično pokojninsko vrzel.

Zvezno ministrstvo za družino, starejše, ženske in mladino ([Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend](#))

Ministrstvo je predstavilo ključne kazalnike z njihovega delovnega področja: plačna vrzel v Nemčiji je 21 %, dohodkovna 49 %, pokojninska 53 % in skrbstvena 52 %. Strategija za zmanjšanje plačne vrzeli je usmerjena v zmanjševanje vertikalne in horizontalne segregacije, povečanje plačne transparentnosti in boljše usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Za uresničevanje načela enakega plačila so pomembne dobre kolektivne pogodbe, ki zagotavljajo pravično plačilo in imajo jasno plačilno strukturo. Nemčija je sprejela zakon o transparentnosti plač, ki podjetjem z več kot 200 zaposlenimi nalaga, da vsako leto poročajo o plačah žensk in moških ter o ukrepih za enake možnosti žensk in moških. Takšnih podjetij je približno 4.000.

Zaposlene osebe imajo pod določenimi pogoji možnost preveriti, koliko zaslužijo osebe nasprotnega spola na primerljivem delovnem mestu. Ali prihaja do plačne diskriminacije, lahko preverja inšpektorat. Po dveh letih izvajanja zakona so naredili evalvacijo, ki je pokazala, da je 4 % zaposlenih preverilo, ali so enako plačani kot nasprotni spol na primerljivem delovnem mestu, 45 % podjetij pa je preverilo svoje plačne strukture in ukrepalo.

Pomemben je tudi zakon o uravnoveženi zastopanosti spolov v gospodarskih družbah, ki prinaša pozitivne učinke in ga nameravajo nadgraditi.

Na ministrstvu, ki je pristojno za enakost spolov oziroma ženske, na področju enakosti spolov dela približno 90 oseb.